

**HOTĂRÎREA PLENULUI
CURȚII SUPREME DE JUSTIȚIE A REPUBLICII MOLDOVA**

**Cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul
de ființe umane și traficul de copii**

nr.37 din 22.11.2004

Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.8, pag.4

* * *

modificată de:
*Hotărîrea Plenului Curții Supreme
de Justiție a Republicii Moldova nr.13
din 22.12.2014*
*Hotărîrea Plenului Curții Supreme
de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din
22.12.2008*

Traficul de ființe umane în diversele lui forme, inclusiv și traficul de copii, prezintă infracțiuni periculoase, care duc în mod esențial la încălcarea drepturilor și libertăților persoanei.

În scopul asigurării aplicării corecte și unitare a legislației privind traficul de ființe umane și traficul de copii, conștientizînd pericolul social sporit al acestor infracțiuni și pornind de la necesitatea protejării drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor, în baza art.2 lit.e), art.16 lit.d) din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție și art.39 din CPP, Plenul prin prezenta hotărîre oferă următoarele explicații:

1. În sensul art.165, 206 Cod penal, prin prisma legislației internaționale în domeniu indicată în anexă, care este parte componentă a prezentei hotărîri, Plenul explică înțelesul următorilor termeni și expresii:

a) **“Trafic de ființe umane”** semnifică recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unei persoane cu sau fără consimțămîntul acesteia în scop de exploatare sexuală comercială sau necomercială, prin muncă sau servicii forțate, în sclavie sau în condiții similare sclaviei, de folosire în conflicte armate sau în activități criminale, de prelevare a organelor sau țesuturilor pentru transplantare, săvîrșită prin: amenințare cu aplicarea sau aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, inclusiv prin răpire, prin confiscare a documentelor și prin servitute, în scopul întoarcerii unei datorii a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil; înșelăciune; abuz de poziție de vulnerabilitate sau abuz de putere, dare sau primire a unor plăți sau beneficii pentru a obține consimțămîntul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane, cu aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei; prin folosirea torturii, a tratamentelor inumane sau degradante

pentru a asigura subordonarea persoanei ori prin folosirea violului, dependenței fizice, a armei, a amenințării cu divulgarea informațiilor confidențiale familiei victimei sau altor persoane, precum și a altor mijloace;

b) **“Trafic de copii”** semnifică recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unui copii, precum și darea sau primirea unor plăți ori beneficii pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra copilului, în scopul: exploatării sexuale, comerciale și necomerciale, în prostituție sau în industria pornografică; exploatării prin muncă sau servicii forțate; exploatării în sclavie sau în condiții similare sclaviei, inclusiv în cazul adopției ilegale; folosirii în conflicte armate; folosirii în activitate criminală; prelevării organelor sau țesuturilor umane pentru transplantare; abandonării în străinătate. Aceleași acțiuni însoțite: de aplicare a violenței fizice sau psihice asupra copilului; de abuz sexual asupra copilului, de exploatare sexuală comercială și necomercială a acestuia; de aplicare a torturii, a tratamentelor inumane sau degradante pentru a asigura subordonarea copilului ori însoțite de viol, de profitare de dependența fizică a copilului, de folosire a armei, de amenințare cu divulgarea informațiilor confidențiale familiei copilului sau altor persoane; de exploatare în sclavie sau în condiții similare sclaviei; de folosire a copilului în conflicte armate; de prelevare a organelor sau țesuturilor pentru transplantare.

c) La încadrarea juridică a acțiunilor făptuitorului în baza art.165 și 206 Cod penal nu se ia în considerație consimțământul victimei de a fi recrutată, transportată, transferată, adăpostită sau primită, chiar dacă aceasta era informată în privința scopurilor în care va fi folosită, precum și despre mijloacele utilizate în trafic;

d) Recrutarea, transportarea, transferarea, adăpostirea sau primirea unui copil în scopurile menționate în art.206 CP sînt considerate ca "trafic de ființe umane", chiar dacă nu au fost utilizate nici unul din mijloacele enunțate;

e) Termenul "copil" desemnează orice persoană în vîrstă de pînă la 18 ani;

f) "Victime ale traficului" sînt persoane care au suferit fie individual, fie colectiv prejudicii, inclusiv, vătămări psihice sau mintale, pierderi materiale sau morale, încălcări esențiale ale drepturilor și libertăți lor fundamentale prin acte sau omisiuni specificate la lit.a) și b) din prezentul punct;

g) Traficul de ființe umane și traficul de copii se prezumă că poate fi săvîrșit atît pe teritoriul Republicii Moldova, cît și peste hotarele ei.

[Pct.1 completat prin [Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

2. Dispoziția articolelor 165 și 206 CP prevăd următoarele acțiuni infracționale:

- a) recrutarea;
- b) transportarea;
- c) transferul;
- d) adăpostirea;
- e) primirea unei persoane.

2.1 Aceste acțiuni se săvîrșesc în scop:

- a) de exploatare sexuală comercială sau necomercială;
- b) prin muncă sau servicii forțate, în sclavie sau în condiții similare sclaviei, inclusiv prin practicarea cerșetoriei sau în alte scopuri josnice;
- c) de folosire în conflicte armate sau în activități criminale;
- d) de prelevare a organelor sau țesuturilor umane pentru transplantare;
- e) vânzarea sau cumpărarea copilului.

[Pct.2.1 completat prin Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008]

2.2 Acțiunile menționate la traficul de copii se săvîrșesc și în scopul:

- a) prostituției sau în industria pornografică;
- b) adopției ilegale;
- c) abandonării în străinătate.

2.3 Acțiunile infracționale menționate se realizează prin următoarele mijloace:

a) amenințarea cu aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, inclusiv prin răpire, confiscarea documentelor, prin servitute, în scopul întoarcerii unei datorii a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil;

b) înșelăciune;

c) abuz de poziție de vulnerabilitate sau abuz de putere;

d) dare sau primire a unei plăți sau beneficii pentru a obține consimțămîntul unei persoane care deține controlul asupra altei persoane;

e) cu aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei;

f) prin folosirea torturii, a tratamentelor inumane sau degradante pentru a asigura subordonarea persoanei ori prin folosirea violului, dependenței fizice, a armei, a amenințării cu divulgarea informațiilor confidențiale familiei victimei sau altor persoane, precum și a altor mijloace;

Pentru realizarea laturii obiective a traficului de ființe umane este de ajuns existența cel puțin a unei acțiuni (inacțiuni) infracționale menționate, în cel puțin unul din scopurile enumerate și care este săvîrșită măcar prin unul din mijloacele specificate.

3. La interpretarea acțiunilor de trafic urmează de avut în vedere următoarele explicații:

3.1 Recrutarea în scopul traficului de ființe umane presupune atragerea persoanelor prin selecționare într-o anumită activitate determinată de scopurile stipulate în art.165 și art.206 CP.

La recrutare nu are importanță împrejurările în care a avut loc recrutarea: în locurile de odihnă, prin rețele neconvenționale, prin oferirea locurilor de muncă sau studii, prin încheierea unei căsătorii fictive etc.

Mijloacele de recrutare pot fi efectuate prin constrîngere, răpire, înșelăciune parțială sau totală etc.

3.2 Prin transportare se înțelege deplasarea unei persoane dintr-un loc în altul în perimetrul unui stat sau peste frontieră, folosind diferite mijloace de transport ori pe jos.

3.3 Transferul unei persoane este transmiterea victimei de la o persoană la alta prin vânzare-cumpărare, schimb, dare în chirie, cesiune în contul unei datorii, donație sau alte asemenea tranzacții cu sau fără recompensă.

3.4 Adăpostirea victimei este plasarea acesteia într-un loc ferit pentru a nu fi descoperită de către reprezentanții organelor de stat sau de terțe persoane care ar putea denunța traficanțul.

3.5 Primirea victimei este preluarea victimei traficate de către o altă persoană de la persoana care i-a transmis-o prin vânzare-cumpărare, schimb, dare în chirie, cesiune în contul unei datorii, donație sau alte asemenea tranzacții cu sau fără recompensă.

4. Scopurile specificate la art.165 și 206 CP se vor tălmăci după cum urmează:

4.1 Prin exploatare sexuală se înțelege impunerea persoanei la practicarea prostituției sau a altor acțiuni cu caracter sexual.

Prin **exploatare sexuală comercială** se înțelege activitate aducătoare de profituri, care are drept urmare majorarea activului patrimonial al făptuitorului sau altor persoane, exprimându-se în folosirea victimei prin constrângere în prostituție sau în industria pornografică.

Prin **exploatare sexuală necomercială** se înțelege activitatea care nu are nici un impact direct asupra mărimii patrimoniului făptuitorului sau altor persoane, exprimându-se în căsătorie (inclusiv poligamică), concubinaj sau alte asemenea forme de coabitare etc.

4.2 Exploatarea prin muncă sau prin servicii forțate în corespundere cu prevederile Convenției Organizației Internaționale a Muncii privind munca forțată sau obligatorie constituie: a) determinarea victimei prin constrângere să îndeplinească o muncă pe care din propria inițiativă și voință nu ar îndeplini-o; b) punerea victimei în situația de a presta o muncă la care nu era obligată de a o efectua; c) ținerea persoanei în servitute pentru achitarea unei datorii; d) obținerea muncii sau a serviciilor prin înșelăciune, constrângere, violență sau amenințare cu violență;

4.2¹. Cerșetoria prevăzută în art.165 și 206 CP constituie o formă de exploatare prin muncă sau prin servicii forțate și presupune acțiuni, prin care o persoană, înjosindu-se, fiind impusă, cere cu stăruință de la persoane străine, agenți economici, organizații sau instituții bani ori alte bunuri materiale.

[Pct.4.2¹ introdus prin [Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

4.2². Prin "alte scopuri josnice" prevăzute de art.206 CP se are în vedere impunerea, prin constrângere, a persoanei de a se manifesta într-o stare de umilință, lipsită de demnitate, mizerabilă, de ticăloșenie, mîrșavă, nemernică ș.a.

Exemplu: Traficantul impune victima de a purta la piept în public inscripții cu conținut intim amoral ori de orientare rasială ș. a.

[Pct.4.2² introdus prin [Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

4.3 Sclavie este starea sau condiția unei persoane, asupra căreia se exercită una sau toate puterile care derivă din dreptul de proprietate;

Condiții similare sclaviei constituie punerea sau ținerea unei persoane în condiții în care o altă persoană exercită stăpânire asupra acesteia sau determinarea persoanei prin utilizarea forței sau constrângerii, înșelăciunii sau amenințării cu violență să exercite anumite servicii, inclusiv să se angajeze sau să rămână în raport de concubinaj sau căsătorie;

4.4 Folosirea victimei în conflicte armate reprezintă antrenarea forțată a acesteia în operațiuni armate;

4.5 Folosirea în activitate criminală constituie atragerea forțată la săvârșirea unor fapte ce constituie infracțiuni;

4.6 Constrângerea la prelevarea de organe sau țesuturi are loc în cazul obligării victimei la prelevare de organe, țesuturi sau alte elemente ale corpului - procedeu prin care organele, țesuturile sau celulele donate devin utile pentru transplant contrar prevederilor Legii privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane. (M.O. 81/273, 25.04.2008);

[Pct.4.6 în redacția [Hotărîrii Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

4.7 Abandonarea copilului în străinătate, prevăzută de art.206 CP, constă în părăsirea copilului pe teritoriul unui stat străin și nereîntoarcerea acestuia pe teritoriul Republicii Moldova. Abandonarea poate avea loc ca urmare a scoaterii legale cât și ilegale a copilului din Republica Moldova.

4.8. Vânzarea-cumpărarea copilului în sensul art.206 alin.(1) lit.h) CP presupune o tranzacție, indiferent de forma ei, în care traficantul (vânzătorul) se obligă să predea copilul în proprietate altui traficant în scop de trafic, în schimbul obținerii unui profit de orice natură.

[Pct.4.8 introdus prin [Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

5. Mijloacele de efectuare a traficului de ființe umane se interpretează în felul următor:

5.1. Violența fizică nepericuloasă pentru viața și sănătatea persoanei constă în cauzarea intenționată a leziunilor corporale, care nu au drept urmare dereglarea de scurtă durată a sănătății sau o pierdere neînsemnată, dar stabilă a capacității de muncă, fie aplicarea intenționată a loviturilor sau săvârșirea altor acte de violență care au cauzat o durere fizică dacă acestea nu au creat un pericol pentru viața sau sănătatea victimei.

Reglementările sînt prevăzute în Regulamentul de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale (M.O., nr.170-172 din 08.08.2003).

5.2 Violența psihică constă într-o amenințare asupra psihicului persoanei sub influența căreia victima nu-și dirijează voința în mod liber și săvârșește o activitate la dorința traficantului.

5.3 Prin violența periculoasă pentru viață și sănătatea fizică sau psihică a persoanei se înțelege vătămarea intenționată gravă, medie ori ușoară, prevăzută de art.151, 152 Cod penal și art.78 alin.(3) Cod contravențional.

Dacă violența, aplicată în legătură cu traficul de ființe umane, constă în vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, cele comise se califică prin concurs de infracțiuni în baza art.165 ori, după caz, art.206 și art.151 Cod penal.

Din rîndul acțiunilor periculoase, menționate mai sus, fac parte vătămarile, care prin însăși natura lor sînt periculoase pentru viața victimei la momentul producerii sau care în evoluția lor obișnuită, fără un tratament corespunzător, pot provoca sau provoacă moartea victimei.

[Pct.5.3 modificat prin [Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.13 din 22.12.2014](#)]

5.4 Răpirea unei persoane presupune acțiuni contrare dorinței sau voinței victimei însoțită de schimbarea locului de reședință ori de aflare temporară în alt loc cu privarea ei de libertate.

Capturarea, schimbarea forțată a locului de reședință cu privarea de libertate a victimei constituie elemente obligatorii ca mijloace de comitere a traficului de persoane prin răpire.

Răpirea unei persoane presupune existența următoarelor trei etape succesive:

- a) capturarea victimei;
- b) luarea și deplasarea ei de la locul acesteia permanent sau provizoriu (locul de trai, de muncă, de odihnă, de tratament etc.);
- c) reținerea persoanei cu privarea de libertate împotriva voinței sau neluarea în seamă a voinței acesteia.

5.5 Confiscarea documentelor constituie lipsirea sub orice formă a victimei de documente de identitate, de călătorie ș.a. (pașaport, buletin de identitate, permis de ședere, documente de călătorie etc.).

5.6 Servitute (stare de dependență) presupune situația cînd victima este privată de libertate, inclusiv de libertatea de mișcare, ținută ca ostatic pînă cînd ea sau o terță persoană va achita o datorie stabilită legal sau ilegal.

5.7 Înșelăciunea constă în inducerea în eroare și păgubirea unei persoane prin prezentarea drept adevărate a unor fapte mincinoase sau inversate în scopul de a obține pentru sine sau pentru altcineva realizarea traficului de persoane.

Înșelăciunea ca metodă de săvîrșire a infracțiunii se poate manifesta atît prin acțiuni active, care constau în comunicarea informațiilor false despre anumite circumstanțe sau fapte, cît și prin inacțiuni care rezidă în ascunderea, tănuirea circumstanțelor sau faptelor reale (de exemplu, false promisiuni pentru un loc de muncă legal, tănuirea condițiilor adevărate în care victima va fi forțată să muncească etc).

5.8 Abuzul de poziție de vulnerabilitate (art.165 alin.(1) lit.c) constă în utilizarea de către traficant a stării speciale în care se găsește o persoană datorită:

- a) situației sale precare din punct de vedere al supraviețuirii sociale;
- b) situației create de o sarcină, boală, infirmitate, deficiență fizică sau mintală;
- c) situației sale precare și ilegale legate de intrare sau ședere în țară, de tranzit sau destinație.

Starea de vulnerabilitate poate fi condiționată de diferiți factori cum ar fi: izolarea victimei, situația ei economică grea, psihică, afectarea familială sau lipsa de resurse sociale și altele.

Abuzarea de situația de vulnerabilitate a victimei constituie element al traficului. Prin situația de vulnerabilitate a victimei urmează de înțeles orice tip de vulnerabilitate, fie ea psihică, afectivă, familială, socială sau economică. Se are în vedere ansamblul de situații disperate care poate face un om să accepte exploatarea sa.

5.9 Abuzul de putere reprezintă utilizarea în mod exagerat de către un subiect special - persoana cu funcții de răspundere, reprezentând autoritatea publică, a atribuțiilor ce i-au fost conferite prin lege. În acest caz nu este necesară calificarea suplimentară conform art.327 Cod penal.

În sensul art.165 alin.(2) lit.e) și art.206 alin.(3) lit.c) CP, persoane cu funcție de răspundere și persoane cu înaltă funcție de răspundere sunt acele subiecte cărora le sunt atribuite calificativele prevăzute în art.123 CP.

[Pct.5.9 completat prin [Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

5.10 Darea sau primirea de plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane este o înțelegere între persoanele menționate interesate în obținerea acordului referitor la transmiterea victimei și la folosirea ei în scopuri menționate în art.art.165, 206 CP.

Persoană care deține controlul asupra altei persoane este persoana care în mod legal sau ilegal controlează activitatea victimei și utilizează această autoritate în procesul traficului.

5.11 Termenul "tortura" ca metodă a traficului se înțelege orice act prin care se cauzează unei persoane în mod intenționat suferințe puternice sau dureri grave, fie fizice sau psihice.

Tortura reprezintă cauzarea intenționată a unor suferințe sau dureri fizice sau psihice grave în scopurile specificate mai sus.

Distincția dintre tortură și alte tipuri de maltratare trebuie realizată conform diferenței de intensitate a durerii cauzate. Gravitatea sau intensitatea durerii cauzate poate fi determinată prin mai mulți factori: durată; consecințele fizice sau psihice; sexul, vârsta și starea sănătății victimei; modul și metoda de executare.

Violența fizică și psihică, considerate ca un tot întreg, aplicate persoanei, dacă au cauzat dureri și suferințe grave și au fost deosebit de aspre și crude, pot fi calificate ca acte de tortură în sensul art.165 CP (privarea de somn, de mîncare și

apă, cauterizări cu factori termici, chimici, intimidări, lipsirea persoanei de asistență medicală, de obiecte de igienă ș.a.).

Tortura constituie o formă agravantă și intenționată a unui tratament inuman sau degradant.

Tratament inuman în sensul art.165 CP constituie un ansamblu de operații aplicate persoanei în scopul obținerii subordonării ei. Prin tratament inuman se înțelege orice tratament, altul decât tortura, de natură să provoace intenționat groaznice suferințe fizice ori psihice, care nu pot fi justificate.

Tratamentul degradant reprezintă orice tratament, altul decât tortura, care umilește în mod grosolan persoana în fața altora, sau o impune să acționeze împotriva voinței și conștiinței sale, sau este de natură să producă victimei sentimente de teamă, de inferioritate, de îngrijorare, în stare să o înjosească și să-i înfrângă rezistența fizică și morală pentru a asigura subordonarea victimei.

5.12 Prin folosirea violului la trafic de ființe umane se înțelege atentarea traficantului asupra relațiilor sociale referitoare la libertatea și inviolabilitatea sexuală a persoanei, indiferent de sex cu scop de exploatare a ființelor umane și aceste acțiuni nu necesită încadrare juridică suplimentară în baza art.171 Cod penal.

Prin **abuz sexual asupra copilului** se înțelege acțiunile violente cu caracter sexual, constrângerea la acțiuni cu caracter sexual, acțiuni perverse și asemenea acțiuni nu necesită încadrare juridică suplimentară în baza art.172, 173, 175 CP.

5.13 Dependenta fizică înseamnă starea fizică sau psihică ce rezultă din interacțiunea organismului victimei cu substanțe narcotice sau psihotrope, stare caracteristică prin modificări de comportament și alte reacții, însoțite întotdeauna de necesitatea de a folosi asemenea substanțe în mod continuu sau periodic, pentru a le resimți efectele psihice și, uneori, pentru a evita suferințele.

6. Conform alin.(2) și (3) ale art.165 și 206 CP răspunderea penală poate surveni în cazurile, când dispozițiile alineatelor (1) din aceste articole sînt însoțite de calificativele respective.

6.1 Infracțiunea se consideră repetată când au fost comise două sau mai multe infracțiuni de trafic pentru care persoana nu a fost condamnată și nu a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală.

Orice alte persoane care participă la infracțiune apar în calitate de organizatori, instigatori, complici sau coautori.

6.2 Traficul de persoane se consideră săvîrșit cu bună știință **asupra unei femei gravide** în cazurile când făptuitorul știa despre sarcina victimei.

Dacă traficantul nu a știut la momentul săvîrșirii faptei că victima este gravidă, faptele săvîrșite în lipsa altor circumstanțe agravante trebuie calificate ca trafic simplu de persoane.

6.3 Aplicarea armei în sensul prevăzut la lit.g) alin.(2) art.165 constă în utilizarea oricărei forme de armă inclusiv arme de foc, arme albe sau alte forme de arme întrucît legislatorul nu a specificat tipul de armă aplicată. Folosirea în cadrul traficului de ființe umane a altor obiecte utilizate ca arme nu poate constitui urimei de agravare a răspunderii penale în temeiul alin.(2) art.165 și 206 CP.

Prin aplicarea armei se înțelege folosirea acesteia în vederea anihilării victimei sau a persoanelor care au încercat să o elibereze pe victimă (tragerea țintită a focurilor de armă, aplicarea loviturilor cu armă albă, demonstrarea armei în scopul înfricoșării, sprijinirea armei de gâtul victimei, tragerea focului armei în apropierea imediată a ei etc.).

[Pct.6.3 modificat prin [Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

6.4 Amenințarea cu divulgarea informației confidențiale constă în folosirea unor date confidențiale pentru intimidarea victimei ca un mecanism de control asupra ei (amenințarea persoanei cu dezvăluirea informației cu caracter intim familiei acesteia etc.).

6.5 Grup criminal organizat sau organizație, criminală prevăzute de alin.(3) art.165 CP se consideră reuniunea asociată criminală care întrunește semnele caracteristice prevăzute de art.46, 47 CP. Conform Convenției ONU privind crima organizată transnațională din 15 noiembrie 2000 grupul criminal organizat este grupul structurat din 3 sau mai multe persoane care funcționează o perioadă de timp și acționează împreună pentru a comite una sau mai multe infracțiuni grave definite în conformitate cu această Convenție, în scopul obținerii directe sau indirecte a unor avantaje bănești sau alte avantaje materiale.

Infracțiunea se consideră săvârșită de o organizație criminală dacă a fost comisă de un membru al acesteia în interesul ei sau de o persoană care nu este membru al organizației respective – la însărcinarea acesteia.

Organizatorul și conducătorul organizației criminale poartă răspundere pentru toate infracțiunile săvârșite de această organizație, iar membrii ei – doar pentru infracțiunile la a căror pregătire sau săvârșire au participat.

[Pct.6.5 completat prin [Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

7. Orice formă de participare la traficul de ființe umane va fi incriminată în conformitate cu prevederile Capitolului IV din Codul penal, Partea Generală.

8. Pregătirea și tentativa de săvârșire a traficului de ființe umane vor fi încadrate prin prisma art.26, 27 Cod penal.

"Ca pregătire pentru trafic de ființe umane ori trafic de copii pot fi evidențiate acțiunile care formează condițiile necesare pentru săvârșirea acestor infracțiuni, cum ar fi colectarea informației cu privire la victimele traficului, căutarea coparticipanților, formarea unui grup organizat pentru acest scop și încheierea unui acord preventiv pentru săvârșirea traficului de ființe umane și a traficului de copii ș.a. (art.26, 165, 206 CP).

În cazul încheierii acordului cu o femeie gravidă privind vânzarea copilului ce încă nu s-a născut, mama primind o recompensă bănească pentru dînsul, cele săvârșite urmează a fi calificate ca tentativă la vânzarea unui copil (art.27, 206 CP).

[Pct.8 completat prin [Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

9. Dacă paralel cu traficul de persoane au fost săvârșite și alte acțiuni care au atentat asupra altor relații sociale, acțiuni care nu se încadrează în dispozițiile art.165, 206 CP, acestea urmează a fi încadrate separat, prin concurs de infracțiuni, inclusiv și trafic.

10. Traficul de ființe umane, precum și traficul de copii face parte din componența de infracțiune formală și se consideră consumată din momentul săvârșirii cel puțin a unei acțiuni specificate la art.165 și 206 CP indiferent de survenirea consecințelor prejudiciabile.

11. Latura subiectivă a traficului de persoane se caracterizează prin intenție directă.

12. Subiect al infracțiunilor, prevăzute de art.165 și 206 CP poate fi orice persoană fizică responsabilă, care a împlinit vârsta de 16 ani.

Subiect special al infracțiunii prevăzute de art.206 CP poate fi persoana responsabilă la care legal se afla la întreținere copilul sau sub supraveghere la momentul săvârșirii infracțiunii prevăzute la alin.(1) lit.g) și h) - abandonarea copilului în străinătate, vânzarea sau cumpărarea lui.

[Pct.12 completat prin [Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

13. Obiectul juridic al infracțiunii prevăzute de art.165 CP îl constituie relațiile sociale ale căror existență de desfășurare normală sînt condiționate de libertatea persoanei.

14. Obiectul juridic al infracțiunii prevăzute de art.206 CP constituie relațiile ce vizează dezvoltarea normală fizică și psihică a copilului, libertatea lui individuală.

15. Conform art.220, proxenetismul presupune acțiuni ilegale ale proxenetului, care mijlocește prostituția pentru a trage foloase materiale, personale din această ocupație.

Aceste acțiuni se realizează prin:

a) îndemnul sau determinarea la prostituție (convingere, măgulire, promisiune de diverse avantaje, scutire de datorii ș.a.);

b) înlesnirea practicării prostituției (căutare sau acordare de încăperi în acest scop, găsim și chemare a clienților, organizare a întâlnirilor ș. a.);

c) tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției de către alte persoane (primire a unor recompense de la prostituate sau de la clienții lor pentru acordarea acestor servicii).

În cazul proxenetismului, prostituata, de regulă, nu este victimă. În această situație între prostituată și proxenet există niște relații benevole.

Însă, în unele cazuri persoanele implicate pot fi recunoscute ca victime, deoarece infracțiunea dată le poate cauza pagube morale, fizice sau materiale. Dacă infracțiunea s-a soldat cu urmări grave prevăzute de alin.(2) art.220 CP, ele pot fi considerate drept victime.

Urmări grave ca circumstanțe agravante, care urmează în mod necesar a fi determinate în fiecare caz concret, ar putea fi sinuciderea, infectarea cu maladia SIDA, cu boli venerice ș.a..

15¹. Delimitînd traficul de ființe umane de proxenetism, urmează de avut în vedere următoarele:

a) Distincția dintre infracțiunea de trafic de persoane în scopul exploatării sexuale ori practicării prostituției, prevăzută de art.165 și 206 CP, și cea de proxenetism, prevăzută de art.220 CP, constă în obiectele juridice generice diferite ale celor două incriminări, respectiv în valorile sociale diferite protejate de legiuitor prin textele incriminatorii: în cazul traficului de persoane aceasta fiind apărarea dreptului la libertatea de voință și acțiune a persoanei, iar în cazul proxenetismului – apărarea bunelor moravuri în relațiile de conviețuire socială și de asigurare licită a mijloacelor de existență;

b) În raport cu conținutul dispozițiilor legale menționate în art.220 CP, pe de o parte, și art.165 și 206 CP, pe de altă parte, infracțiunea de trafic de persoane se poate realiza numai prin acte de constrîngere ori asimilate acestora;

c) În cazul cînd o persoană, fără a recurge la mijloace de constrîngere, îndeamnă sau înlesnește practicarea prostituției, ori trage foloase de pe urma practicării prostituției, aceasta săvîrșește infracțiunea de proxenetism, prevăzută de art.220 CP;

d) În situația unor acte de recrutare, transportare, transferare, adăpostire sau primire a unei persoane, prin amenințare, violență, răpire, înșelăciune, abuz de autoritate, de starea de vulnerabilitate sau prin alte forme de constrîngere, ori profitînd de imposibilitatea altei persoane de a-și exprima voința, sau prin oferirea, darea, acceptarea sau primirea de bani ori de alte foloase pentru obținerea consimțămîntului persoanei care are autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării acestei persoane, fapta întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trafic de persoane, prevăzute de art.165 și 206 CP;

e) Proxenetismul se poate manifesta separat. El poate să se transforme în trafic de persoane ori să existe în cumul cu ultimul;

f) În cazul cînd acțiunile subiectului încep ca proxenetism, iar ulterior acesta acționează asupra aceleiași persoane prin modalitățile specificate la lit.d) al prezentului punct, se va constata săvîrșirea atît a infracțiunii prevăzute de art.220 CP, cît și a infracțiunii prevăzute de art.165 ori, după caz, de art.206 CP, în concurs real de infracțiuni.

Așadar, traficul este o infracțiune contra persoanei, impusă prin constrîngere în diversele ei forme.

Proxenetismul este o infracțiune contra sănătății publice și conviețuirii sociale.

În fond, prin aceasta se delimitează traficul de persoane de proxenetism (există și alte particularități specifice fiecărei componente de infracțiune).

15². Se va ține cont de faptul că traficul de persoane în scopul practicării cerșetoriei sau în alte scopuri josnice, prevăzut de art.165 și 206 CP, esențial se deosebește de organizarea cerșetoriei, stipulată în art.302 CP.

Criteriul de diferențiere îl constituie existența sau absența elementului de viciere - constrângerea.

Fiind aplicabile, respectiv, explicațiile de la lit.d) din pct.15¹ al prezentei hotărâri, în cazul traficului de persoane prin practicarea cerșetoriei sau în alte scopuri josnice, constrângerea apare sub diferite aspecte și în diverse forme, constituind un element obligatoriu.

[Pct.15² introdus prin [Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

15³. Spre deosebire de traficul de persoane, organizarea cerșetoriei, prevăzută de art.302 CP, exclude prezența factorului violenței și constituie o activitate îndreptată spre atragerea benevolă, prin diverse metode și mijloace, a unei persoane sau a unui grup de persoane la practicarea cerșetoriei în scop de a obține pentru sine sau pentru alții foloase materiale.

[Pct.15³ introdus prin [Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

16. Diferențierea traficului de ființe umane și a traficului de copii de trecerea ilegală a frontierei de stat constă în obiectul acestora și anume, trecerea ilegală a frontierei de stat atentează asupra activității normale a autorităților publice și securității de stat, iar traficul este infracțiune contra persoanei.

Latura obiectivă a trecerii ilegale a frontierei de stat în sensul art.362 CP constă în trecerea ilegală a frontierei de stat ocrotite (păzite) pe uscat, pe apă sau aer fără documente necesare, fără permisiunea cuvenită ori în locurile nepermise.

În cadrul traficului deplasarea persoanelor peste frontieră poate avea loc atât pe cale legală cât și ilegală.

Dacă traficul de ființe umane sau traficul de copii este însoțit de trecerea ilegală a frontierei Republicii Moldova, acțiunile traficantului urmează a fi încadrate suplimentar și în prevederile art.362 CP.

Totodată, urmează de delimitat traficul de ființe umane de contrabanda migratorilor.

În cazul contrabandei migratorilor, un element determinant este trecerea ilegală a frontierei. Această infracțiune face parte din categoria infracțiunilor contra statului, iar traficul este o infracțiune contra persoanei.

[Pct.16 completat prin [Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

17. Instanțele de judecată în conformitate cu cerințele art.23 CPP vor întreprinde acțiuni concrete bazate pe lege în asigurarea drepturilor și protejarea victimei, ținându-se cont de specificul examinării dosarelor penale legate de traficul de ființe umane, împiedicând revictimizarea persoanei, acordându-i tacticos

sprijinul adecvat, conștientizînd necesitatea reabilitării psihologice, medicale și sociale și revenirii ei din stresul traumatic.

Organele de urmărire penală și instanțele urmează să întreprindă măsurile de rigoare pentru asigurarea securității și protecției eficiente a victimei și martorilor față de represalii și posibile intimidări, evitînd influența traficantilor asupra lor. În caz de necesitate asistența juridică a victimei se asigură de către un avocat din oficiu.

În interesul respectării moralității, se recomandă instanțelor de judecată să dispună, prin încheiere motivată, judecarea cauzelor penale privind infracțiunile prevăzute de art.165, 206, 220 CP în ședință de judecată închisă.

[Pct.17 completat prin [Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova nr.9 din 22.12.2008](#)]

18. Instanțele de apel și recurs necesită să întreprindă măsurile respective privind îmbunătățirea efectuării justiției în cazurile de trafic de ființe umane și repararea eventualelor erori judiciare.

**PREȘEDINTELE CURȚII
SUPREME DE JUSTIȚIE**

Valeria ȘTERBEȚ

Chișinău, 22 noiembrie 2004.

Nr.37.